

Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko - ustroj i djelovanje

Juras, Dora

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:392649>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-04-02**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE ZNANOSTI
Ak. god. 2018./2019.

Dora Juras

**Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko – ustroj i
djelovanje**

Završni rad

Mentor: dr. sc. Ana Barbarić, izv.prof.

Zagreb, lipanj 2019.

Izjava o akademskoj čestitosti

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je ovaj rad rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na istraživanjima te objavljenoj i citiranoj literaturi. Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio rada nije korišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

(potpis)

Sadržaj	
1. Uvod	4
2. O knjižnicama	5
2.1. Kratka povijest knjižnica	5
2.2 Knjižnice u Hrvatskoj.....	6
2.3. Narodne knjižnice	7
2.3.1. Narodne knjižnice u Hrvatskoj.....	7
3. IFLA	8
3.1. IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice	8
4. Centar za kulturu Jastrebarsko	9
5. Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko	10
5.1. Djelatnost	10
5.2. Osoblje	11
5.3. Zgrada i prostor	12
5.4. Građa	13
5.5. Korisnici.....	16
5.6. Financiranje i marketing.....	19
5.7. Problemi.....	21
6. Zaključak.....	22
7. Literatura.....	23

1. Uvod

Jastrebarsko, poznatije i kao Jaska, grad je u Zagrebačkoj županiji i prostire se na 229 kvadratnih kilometara i prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine ima više od 15 000 stanovnika. Jastrebarsko krasi brojne znamenitosti i prirodne ljepote te se može pohvaliti činjenicom da su u njemu rođeni ili živjeli brojni znameniti Hrvati i Hrvatice, a samo neki od njih su: Ante Starčević, Ivana Brlić-Mažuranić, Vladko Maček, Ljubo Babić te brojni drugi („Slavne Jaskanke i Jaskanci“, n.d.). Kulturu i obrazovanje, uz razna događanja, Jastrebarsko njeguje i promiče vrtićima i osnovnim školama, srednjom i glazbenom školom te Centrom za kulturu u čijem su sastavu između ostalog i Gradski muzej Jastrebarsko te Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko („Centar za kulturu Jastrebarsko“ n.d.).

Narodne knjižnice svugdje u svijetu osnivaju se s ciljem pružanja informacijskih usluga svim vrstama korisnika, bilo da su te potrebe vezane uz obrazovne svrhe ili za razonodu. One također potiču čitanje i razvoj pismenosti te očuvanje i razvoj kulture i s toga su bitne u svakoj zajednici (Koontz, Gubbin, 2011, pp. 15-16). Upravo s tim ciljem osnovana je i Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko koja djeluje od 1873. godine. Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko od samih svojih početaka osim pružanja informacijskih usluga svojim korisnicima organizira i razna događanja te je tako jedno od važnijih središta zbivanja (Špac, 2004). Sam način rada Knjižnice od početaka djelovanja do danas nije se puno promijenio. Dvije djelatnice knjižnice svake godine neumorno rade na nabavi, obradi i zaštiti građe te na pružanju što kvalitetnije usluge svim svojim korisnicima i građanima. Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko doživljavala je svoje uspone i padove, ali neprekinuto radi gotovo oduvijek čime korisnicima i svim građanima daje na znanje kako je zadovoljavanje njihovih informacijskih potreba važnije od svih problema s kojima se suočava.

2. O knjižnicama

Knjižnica je „organizacija ili dio organizacije čiji je glavni cilj olakšati korištenje informacijskih izvora, servisa i ustanova koje su zatražene u informativne, istraživačke, edukacijske, kulturne ili rekreativne svrhe korisnika“ („Definitions“, n.d.). Postoje četiri glavne vrste knjižnica, a to su: sveučilišne knjižnice koje su u službi fakulteta i sveučilišta, narodne knjižnice u službi gradova, školske knjižnice u službi vrtića i škola te posebne knjižnice koje su u službi specijaliziranih ustanova („Books&Bytes: Librarians as Information Managers: Types of Libraries“, 2019). Način djelovanja knjižnica i knjižnice same od svojih su se početaka do danas značajno promijenile i razvile, no njihova uloga u kulturi do dan danas ostaje vrlo značajna jer između ostalog predstavlja „mjesto u kojem dijete može čuti svoju prvu priču, a student provesti svoje istraživanje“ („The Changing Role Of Libraries“, n.d.).

2.1. Kratka povijest knjižnica

Kada se govori o knjižnicama i njihovom nastanku, ono što je nezaobilazno spomenuti na početku jest izum pisma koje se smatra početkom civilizacije. Pismo su stvorili Sumerani oko 3. tisućljeća prije Krista kada razvijaju uglato pismo i već su oni ta pisma pisana na glinenim pločicama počeli spremati jer su prepoznali potrebu da se tekstovi, budući da imaju utjecaj na način života i kulturu, trajno sačuvaju, dakle već sami Sumerani koriste neki oblik „knjižnice“ (Stipanov, 2010, pp. 27-28). Otprilike u istom tom razdoblju pismo i knjižnice razvijaju se i u Egiptu. One su za razliku od knjižnica u Mezopotamiji bile siromašnije, manje razvijene i ne tako brojne iako su tekstovi koji su u njima čuvani bili pisani na papirusu koji se smatra superiornijim materijalom od glinenih pločica (Stipanov, 2010, p. 47). Ipak, najpogodniji materijal za pisanje koji se koristi još i danas, papir, prvo se počinje koristiti u Kini iz koje se dalje širi cijelim svijetom, a prve knjižnice u Kini sežu iz 1122. godine prije Krista kada je vladala dinastija Chou (Stipanov, 2010, p. 53). U Grčkoj, kao i u drugim zemljama, knjižnice se osnivaju u gradovima. Iako knjižnice sve više nastaju, usmena predaja i dalje prevladava kao oblik širenja znanja. Tako u Grčkoj i nastaju prve privatne škole i knjižnice, kao rezultat okupljanja učenika oko svojih učitelja (Stipanov, 2010, p. 73). Aleksandrijska knjižnica u Grčkoj najpoznatija je knjižnica helenističkog doba te jedna od najznačajnijih knjižnica uopće. Ova ogromna i bogata knjižnica bila je prva koja je bila javno dostupna jer je bilo prepoznato kako je „knjiga odnosno knjižnica potrebna svima koji su bili pismeni, svima koji su se i dalje htjeli obrazovati, informirati i osobno kulturno uzdizati“

(Stipanov, 2010, p. 75). Knjižnice po ovom uzoru dalje se počinju osnivati u Rimu, a kasnije i širom svijeta. Početkom srednjeg vijeka javljaju se samostanske knjižnice koje se također smatraju javnim knjižnicama, a krajem srednjeg vijeka nastankom sveučilišta, javljaju se i prve sveučilišne, ali i svjetovne knjižnice općenito („Knjižnica“, n.d.). Svoj procvat knjižnice doživljavaju u humanizmu i renesansi. U ovom razdoblju postoje brojne privatne ali isto tako i brojne javne knjižnice te se javlja pojam kolekcionara knjiga, a veliki utjecaj na sam taj procvat i bogatstvo knjižnica ima naravno izum tiska koji je zauvijek promijenio cjelokupni način života (Stipanov, 2010, pp. 164-165). Od tada kreće rasti i razvoj knjiga i knjižnica u cijelome svijetu, a knjižnice od tada dobivaju svoj današnji oblik. Uvodi se prvi popis o obaveznom primjerku, veća pozornost daje se izgledu knjiga te zgrada, povećavaju se zbirke, određuju pravila, definiraju zadaće knjižnica, određuje se kako građa knjižnice može biti i neknjižna građa, a sve veća pažnja daje se potrebi korisnika („Knjižnica“, n.d.). Knjižnice su tako polako ali sigurno dobile svoju današnju formu. Kao vrijeme nastanka narodnih knjižnica u današnjem smislu te riječi, Stipanov određuje Francusku revoluciju jer, iako su i prije postojale javne knjižnice, u tom razdoblju te javne knjižnice počinju zadovoljavati sva tri kriterija koja bi knjižnica trebala ispunjavati kako bi se mogla nazivati javnom a to su: „otvorenost sve većem broju korisnika, vlasnik je nositelj javne vlasti te financiranje javnim sredstvima“ (Stipanov, 2010, p. 208). Upravo od tada jača svijest da svaki pojedinac ima pravo na znanje i na pristup informacijama.

2.2 Knjižnice u Hrvatskoj

Knjižnice u Hrvatskoj se javljaju u srednjem vijeku kada su ih prvi počeli osnivati benediktinci u sklopu samostana, a o postojanju najstarije hrvatske knjižnice, knjižnice Splitskog kaptola iz 7. stoljeća, svjedoči kodeks zvan *Splitski evanđelistar* (Stipanov, 2015, pp. 14-15). Značajnija knjižnica iz tog razdoblja je i Zagrebačka knjižnica Metropolitana koja od svog osnutka krajem 11. stoljeća djeluje još i danas (Stipanov, 2015, p. 16). Kao preteča narodnim knjižnicama u 18. stoljeću u Hrvatskoj nastaju prve javne knjižnice, a prva takva knjižnica otvorena je 1703. godine u Splitu koja je kasnije služila kao primjer i poticaj da za otvaranje takvih vrsta knjižnica (Stipanov, 2015, p. 87). Javne knjižnice početkom 20. stoljeća prerastaju u narodne knjižnice koje se u drugoj polovici stoljeća počinju jačati i širiti („Knjižnice u Hrvatskoj“, n.d.). Knjižnica koja se svakako treba spomenuti je naravno Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu koja djeluje od 1607. godine, tada pod nazivom Knjižnica Isusovačkog kolegija koja tada radi u sklopu Isusovačke gimnazije na Gornjem

gradu (Stipanov, 2015, p. 76). Knjižnica se u kategoriju narodnih knjižnica počinje uvrštavati odredbom o obveznom primjerku, a od svog osnutka promijenila je više lokacija i naziva pa tako današnju lokaciju zauzima 1995. godine, a današnji naziv ranije 1960. godine („Povijesni pregled“, 2011). Prema podacima sa službene IFLA-ine stranice („Library map of the World“, 2017) Hrvatska je 2017. godine posjedovala ukupno 1 840 knjižnica, a najveći broj knjižnica otpada na školske knjižnice kojih je iste godine bilo čak 1 289.

2.3. Narodne knjižnice

Narodna knjižnica je „organizacija koju osniva, podržava i financira određena zajednica putem lokalne, regionalne ili nacionalne vlasti ili putem nekog drugog oblika organizacije. Ona osigurava pristup znanju, informacijama, cjeloživotnom učenju i djelima mašte pomoću niza izvora i službi, a na raspolaganju je svim članovima zajednice bez obzira na njihovu rasu, nacionalnost, dob, spol, religiju, jezik, invaliditet, ekonomski i radni status te obrazovanje.“ (Koontz, Gubbin, 2011, p. 15). IFLA-in i UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice (2011) narodne knjižnice karakterizira kao lokalno obavještajno središte koje kao takvo osigurava neposredan pristup znanju čime se potiče i pomaže cjeloživotno učenje za koje se odlučuje sam pojedinac. Narodne su knjižnice tako javna mjesta koja zadovoljavaju informacijske potrebe svojih korisnika te su važna kulturna i društvena središta.

2.3.1. Narodne knjižnice u Hrvatskoj

Kako je ranije navedeno, narodne knjižnice u Hrvatskoj svoje korijenje vuku još s početka 18. stoljeća, no u današnjem smislu riječi počinju se formirati se u početkom 20. stoljeća od kada se postepeno razvijaju. Proces razvoja narodnih knjižnica u Hrvatskoj usporava se od početka Prvog svjetskog rata pa sve do kraja Drugog svjetskog rata, no po njegovu završetku narodne knjižnice se šire Hrvatskom i dobivaju svoje pravo značenje. Po završetku Drugog svjetskog rata broj narodnih knjižnica naglo raste, a od 1960. do 1990. narodne knjižnice u Hrvatskoj počinju slijediti profesionalnu standardizaciju i svjetske trendove u razvoju narodnih knjižnica (Sabolović-Krajina, 2018, pp. 48-49). 1999. godine doneseni su Standardi za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj kojim se „određuju minimalni uvjeti za obavljanje i djelatnost narodnih knjižnica na temelju Zakona o knjižnicama te uvažavajući ciljeve i zadaće narodnih knjižnica utvrđene UNESCO-vim Manifestom za narodne knjižnice iz 1994. godine“ („Standard za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj“, 1990). Isti standard

u Članku 5. navodi kako „djelatnost narodne knjižnice obuhvaća osobito nabavu, stručnu obradu, čuvanje i zaštitu knjižnične građe, izradu biltena, kataloga, bibliografija i drugih informacijskih pomagala, sudjelovanje u izradi skupnih kataloga i baza podataka, omogućavanje pristupačnosti knjižnične građe i informacija korisnicima, osiguravanje korištenja i posudbe građe te protoka informacija, pomoć korisnicima pri izboru i korištenju građe, informacijskih pomagala i izvora, kao i vođenje dokumentacije i statistike o građi i korisnicima, te o poslovanju“ a u daljnjim se člancima svaki navedeni segment dodatno analizira i standardizira, određuju se dodatne zadaće i funkcije narodnih knjižnica te se, u Članku 9., navode tipovi knjižnica u Republici Hrvatskoj koji se određuju prema broju stanovnika općine ili grada i tako se narodne knjižnice u Hrvatskoj svrstavaju u jedan od mogućih sedam tipova. Navodi se i kako je za narodne knjižnice bitna njihova međusobna suradnja, ali narodne knjižnice još dan danas nisu povezane ni u kakvu jedinstvenu mrežu na razini republike koja bi im tu suradnju uvelike olakšala, već su organizirane u mreže na razini pojedinih županija (Leščić, 2012). Službene IFLA-ine stranice pokazuju kako su 2017. godine u Hrvatskoj djelovale 203 narodne knjižnice („Library map of the World“, 2017).

3. IFLA

The International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) je „vodeće internacionalno tijelo koje zastupa interese knjižnica i informacijskih usluga i njihovih korisnika“ („More about IFLA“, 2019). IFLA je osnovana 1927. godine u Edinburghu, a od 1971. svoje sjedište ima u Hagu. Ona je neprofitna organizacija koja se bavi općom bibliografskom kontrolom, zaštitom građe, slobodnim protokom informacija i telekomunikacije, općom dostupnošću informacija, autorskim pravom, slobodom izražavanja i slobodnim pristupom informacija te unaprjeđivanjem knjižničarstva, a također objavljuje i standarde za opis knjižnične građe te standarde za rad različitih vrsta knjižnica („IFLA“, n.d.). Također, IFLA je zaslužna za donošenje međunarodnog standardnog bibliografskog opisa kojim se opisuju različite vrste knjižnične građe koji se naziva International Standard Bibliographic Description, odnosno ISBD („ISBD“, n.d.).

3.1. IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice

Kao što je ranije navedeno, IFLA objavljuje standarde odnosno smjernice za različite vrste knjižnica, pa tako i za narodne knjižnice. Smjernice su namijenjene prvenstveno

knjižničarima i informacijskim stručnjacima kako bi im pomogle u radu, objasnile različite aspekte knjižnice i njezinog djelovanja te kako bi potpomogle razvoj knjižnica (Indir, 2012, p. 124). IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice (2011) sastoje se od sedam poglavlja i šest dodataka. Poslanje i djelatnost narodne knjižnice prvo je i najopćenitije poglavlje u kojem se definira sam pojam i zadaće narodne knjižnice te se uspostavlja veza narodne knjižnice s korisnikom i lokalnim potrebama. Iduće poglavlje, Pravni i financijski okviri, daje odgovor na to tko i na koji način financira narodnu knjižnicu te na koji način se njome upravlja. Poglavlje Zadovoljavanje potreba korisnika napominje važnost dostupnosti svim vrstama korisnika i potencijalnih korisnika, a bitno je da se i analiziraju potrebe zajednice kako bi knjižnica bila što bolje zadovoljila njezine potrebe. Četvrto poglavlje, Izgradnja zbirke“, posvećena je građi knjižnice te ima riječi o njezinoj izgradnji, opsegu, očuvanju, nabavi i standardima. U poglavlju posvećenom osoblju govori se vještinama i znanjima koje osoblje knjižnice mora posjedovati, koje su sve kategorije osoblja te koje su njihove dužnosti, ali govori se i o mogućnosti napretka te radnim uvjetima koji im moraju biti osigurani. Poglavlje Upravljanje narodnim knjižnicama dotiče se tema upravljanja financijama, promjenama, osobljem i drugo, a posljednje poglavlje, Marketing narodnih knjižnica, bavi se odnosima s javnošću te komunikacijom sa tržištem i sa zajednicom (Koontz, Gubbin, 2011). Jedna od osnovnih zadaća svake, pa tako i narodne knjižnice, jest zadovoljavanje korisnikovih potreba i s toga je bitno pridržavati se IFLA-inih smjernica kako bi taj proces bio što jednostavniji i kako bi osigurao jednaka uvjete svima (Indir, 2012).

4. Centar za kulturu Jastrebarsko

Centar za kulturu Jastrebarsko osnovan je 1995. godine od strane Općine Jastrebarsko te se još od tada „profilira kao krovna institucija u kulturi grada i izgrađuje i izgrađuje kroz djelatnost: obrazovnu, muzejsko-galerijsku, knjižničnu i glazbeno-scensku“ (Centar za kulturu Jastrebarsko, 2019), a prvenstveno je okrenut zadovoljavanju potreba svih svojih građana i to posebno u obrazovnom pogledu. Centar za kulturu Jastrebarsko radi prema unaprijed određenim godišnjim planom, no neka se događanja ipak dešavaju spontano. Centar radi u tri odjela. U odjel za obrazovanje spadaju učenje stranih jezika, Informatički kabinet, glazbena poduka, likovna škola te tečajevi krojenja i šivanja. Odjel je namijenjen za djecu i odrasle, a baziran je prvenstveno na tečajeve stranih jezika i informatike. Odjel za kulturu i umjetnost obuhvaća djelovanje Gradskog muzeja i galerije te Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko

te kinoprikazivačku, kazališnu i koncertnu djelatnost, a posljednji odjel odnosi se na Knjigovodstveno-administrativnu službu (Centar za kulturu Jastrebarsko, 2019). Centar za kulturu Jastrebarsko ima jasno određenu misiju, viziju i cilj. Misija Centra za kulturu Jastrebarsko jest „doprinositi intelektualnom, društvenom i općem razvoju njegova okruženja pružanjem visokokvalitetnih usluga obrazovanja, kulturnih i zabavnih programa“, ustanove Centra „nametnuti kao središnje institucije kulturnih, obrazovnih i umjetničkih programa te mjesto susreta i koordinacije najrazličitijih kulturnih i socijalnih inicijativa na jaskanskom području, postati još moderniji centar visokokvalitetnih obrazovnih, kulturnih i zabavnih aktivnosti grada Jastrebarskog, na potpuno zadovoljstvo korisnika naših usluga“ je njegova vizija, a cilj je „raznolikim i izvrsnim programima pobuditi interes građana za kulturna događanja i privući publiku te u pojedine programe uključiti stanovnike svih dobnih skupina i najrazličitijih socijalnih grupacija“ („Danas“, 2012).

5. Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko

Narodna čitaonica u Jastrebarskom osnovana je krajem 1872. godine te s radom počinje iduće godine, a 1876. godine čitaonica se seli u današnji prostor gdje s manjim prekidima radi od tada („Iz povijesti knjižnice“, n.d.). Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko od 60-ih godina 20. stoljeća pa sve do danas djeluje u sklopu Centra za kulturu Jastrebarsko („Povijest“, 2012). Odluka da Knjižnica djeluje u sklopu Centra za kulturu potpuno je razumljiva jer je Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko od samih početaka bila mjesto kulturnog okupljanja i središte društvenih događanja u Jastrebarskom kao što su priredbe, predavanja, zabave, koncerti, plesovi i drugo (Špac, 2004). Prema Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj iz 1999. godine, Članku 18. Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko sa svojih više od 15 000 stanovnika, spada u tip V. narodnih knjižnica.

5.1. Djelatnost

Prema IFLA-inim smjernicama za narodne knjižnice „glavne su djelatnosti narodne knjižnice pružanje usluga i osiguravanje građe na različitim medijima kako bi zadovoljila obrazovne i informacijske potrebe za osobnim razvojem, uključujući i razonodu i potrebe vezane uz slobodno vrijeme, kako pojedinaca tako i grupa.“ (Koontz, Gubbin, 2011, p. 15). Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko naravno zadovoljava sve navedeno. Kao što je i ranije navedeno Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko i Centar za kulturu organiziraju razna

društvena i kulturna događanja, a informacijske i obrazovne potrebe zadovoljavaju se fondom koji sadrži više od 41 000 svezaka na hrvatskom ali i na stranim jezicima, te nekolicinom CD ROM-ova i AV-kaseta, a odraslim korisnicima je na raspolaganju i jedno računalo, a djeci dva računala u kompjutorskoj radionici. Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko tako djeluje u dva odjela, odjel za odrasle i dječji odjel, a godišnja članarina za sve korisnike iznosi 50 kn („Centar za kulturu – Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko“, n.d.). U IFLA-inim smjernicama za narodne knjižnice također ima govora i o tome kako bi naroda knjižnica, iako mora zadovoljavati potrebe svih korisnika, trebala veliku pažnju posvećivati djeci i mladima jer može igrati veliku ulogu u njihovom daljnjem zanimanju za književnost i interesu za znanje. Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko kao primarni cilj ipak ima zadovoljiti potrebe odraslih korisnika, osobito umirovljenika, jer osnovne i srednje škole te fakulteti imaju vlastite knjižnice te se upravo od njih očekuje da su usmjerene tom dijelu populacije (Centar za kulturu Jastrebarsko, 2014). Korisnicima na raspolaganju stoji i pretraživi katalog Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko dostupan na:

<https://jastrebarsko.zaki.com.hr/pages/search.aspx?¤tPage=1&searchById=-1>.

Narodna knjižnica svoje djelovanje, prema IFLA-inim smjernicama za narodne knjižnice iz 2011. godine, svoje djelovanje zasniva na kulturi, pa Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko još od 1996. godine neprekidno nadopunjuje svoju Zavičajnu zbirku. U toj zbirci se „osim knjiga, nalaze časopisi, razglednice, karte, slike, brošure i katalozi vezani uz povijest cjelokupnog područja bivše općine Jastrebarsko i ljude koji su živjeli ili su na bilo koji način povezani s ovim dijelom Hrvatske“ (Centar za kulturu Jastrebarsko, 2019). Posljednji podatak o veličini fonda Zavičajne zbirke pronalazimo u izvještaju rada Centra za kulturu Jastrebarsko za 2013. godinu kada je njezin fond sadržavao 335 jedinica knjižne i neknjižne građe (Centar za kulturu Jastrebarsko, 2014).

5.2. Osoblje

Kako bi bilo koja institucija ili organizacija funkcionirala ili uopće postojala, potrebno je da ima adekvatno i stručno osoblje, pa isto vrijedi i za knjižnice. Budući da je knjižničar „djelatnik posrednik između korisnika i građe“ (Koontz, Gubbin, 2011, p. 79) bitno je da je on kompetentan za rad u knjižnici, odnosno da zadovoljava određene kriterije te da posjeduje vještine i znanja u tom području (Indir, 2012). U IFLA-inim smjernicama za narodne knjižnice iz 2011. godine navodi se kako postoji pet kategorija osoblja u narodnoj knjižnici, ali za sve njih vrijede sljedeće kvalitete i vještine koje moraju posjedovati: sposobnost

pozitivnog komuniciranja s ljudima, sposobnost razumijevanja korisnika i suradnje s pojedincima i skupinama u zajednici, znanje i razumijevanje kulturnih raznolikosti, poznavanje sadržaja knjižničnih zbirki i načina pristupa, razumijevanje načela djelovanja javnih službi i njihovo prihvaćanje, sposobnost suradnje s drugim ljudima u pružanju učinkovite knjižnične usluge, organizacijske sposobnosti, vještine timskog rada i vodstva, maštovitost, vizija i otvorenost za nove ideje i djelatnost, spremnost za primjenu novih radnih metoda te poznavanje informacijskih i komunikacijskih tehnologija koje se mijenjaju. U Narodnoj knjižnici i čitaonici Jastrebarsko trenutno rade dvije djelatnice, pomoćna knjižničarka te voditeljica knjižnice. Prema IFLA-inim smjernicama za narodne knjižnice (2011, pp. 81-82) pomoćni knjižničar obavlja rutinske poslove dok je školovani knjižničar, koji ima završen diplomski ili poslijediplomski studij knjižničarstva i informacijskih znanosti zadužen za planiranje i administraciju, informiranje, marketing, organizaciju informacija, procjenjivanje i praćenje, upravljanje objektom, izgradnju zbirke te obrazovanje korisnika. Knjižnica već dugi niz godina radi na taj način, odnosno s dvoje djelatnika, no nenadnom smrću voditelja knjižnice u ožujku 2017. godine cijela Jaska suočena je s velikim gubitkom, a Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko se našla pred velikim problemom. Od tada pa sve do 1. rujna iduće godine Knjižnica radi samo s jednom djelatnicom, pomoćnom knjižničarkom koja je sama morala obavljati sve poslove, a knjižnica je tako radila samo u jednoj smjeni te tako nije mogla zadovoljiti potrebe korisnika. U tom periodu pomoćna je knjižničarka uz svoje svakodnevne poslove morala brinuti i o ranije navedenim aktivnostima za koje je inače zadužen školovani knjižničar. Od 1. rujna 2018. Knjižnica tako dobiva novu djelatnicu, ujedno i voditeljicu knjižnice te se vraća na staro radno vrijeme od 8:00 do 18:00 radnim danom te od 8:00 do 12:00 subotom (Centar za kulturu Jastrebarsko, 2019).

5.3. Zgrada i prostor

Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko nalazi se u zgradi u kojoj je i sjedište Centra za kulturu Jastrebarsko koja se nalazi na glavnoj gradskoj prometnici, gotovo u samom centru grada što Knjižnici omogućava dobru povezanost i laku dostupnost. Veličina samog prostora knjižnice iznosi 200 m², a Standardi za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (1999) u Članku 39. nalažu kako prostor narodne knjižnice za gradove koji imaju 10 000-20 000 stanovnika iznosi 42 m² na svakih 1000 stanovnika, što bi značilo da bi Jastrebarsko sa svojih više od 15 000 stanovnika (uključujući i susjedna naselja) trebalo imati knjižnicu s prostorom od 630 m² dakle daleko više nego sad. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine sam grad

Jastrebarsko imao je preko 5000 stanovnika što znači da je prostor knjižnice premalen čak i ako gledamo sam grad bez susjednih naselja. Premalen i neadekvatan prostor za sobom nosi dodatne probleme kao što su nepravilno zbrinuta građa i prenatrpanost prostora o čemu će biti govora kasnije. Problem se javlja i kod parkirnih mjesta kojih zapravo nema, a prema IFLA-inim smjernicama za narodne knjižnice trebalo bi postojati adekvatan parkirališni prostor u blizini knjižnice s dovoljnim brojem parkirnih mjesta uključujući i parkirna mjesta za invalide (Koontz, Gubbin, 201, 62).

5.4. Građa

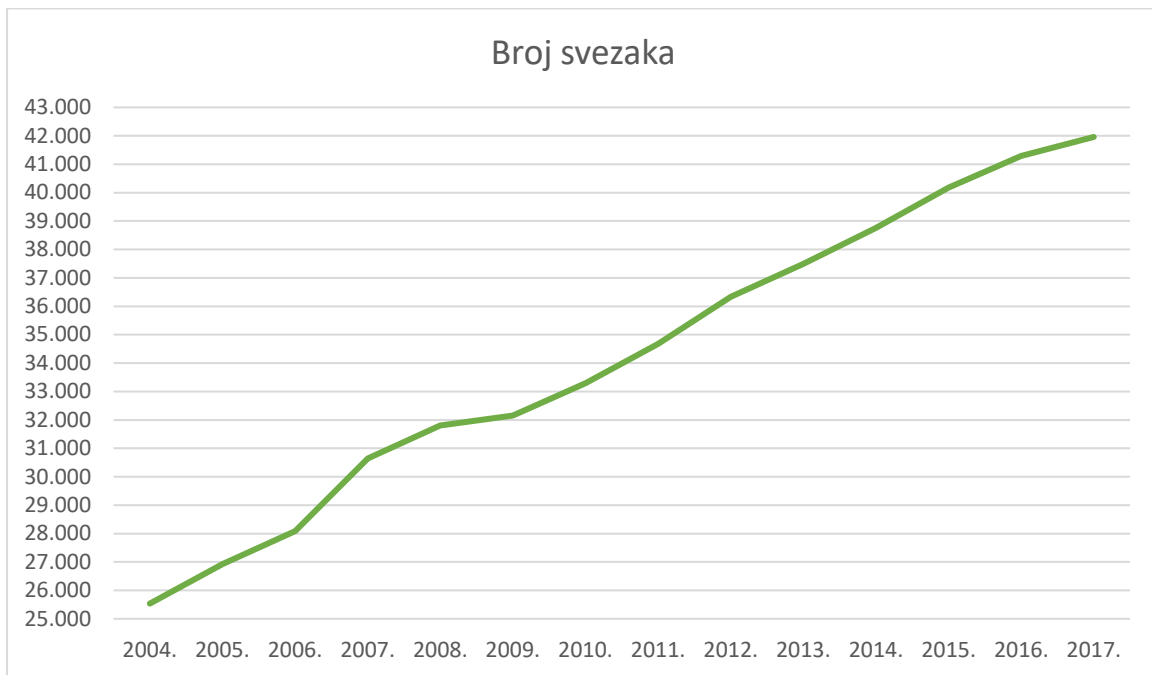
Prema izvještaju o radu Centra za kulturu Jastrebarsko iz 2017. godine, fond Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko sadrži 41 959 svezaka, a uz to sadrži i nekolicinu neknjižnične građe kao što su razglednice, karte, slike, katalozi i brošure koje su uglavnom vezane uz Zavičajnu zbirku (Centar za kulturu Jastrebarsko, 2018), a prema izvještaju za 2018. godinu na odjelu knjiga na stranim jezicima, Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko posjedovala je više od 800 naslova beletristike, znanosti i dječjih knjiga (Centar za kulturu Jastrebarsko, 2019). Svaki nabavljeni svezak prilikom dolaska u Knjižnicu prije stavljanja na police pravilno se obrađuje, a taj postupak obuhvaća evidenciju u knjigu računa po načinu nabave i dobavljaču, povlačenje kataložkog zapisa i određivanje klasifikacijske oznake, dodjeljivanje barkoda i inventarnog broja koji se kasnije printaju i lijepe na zadnju stranu korica, u knjigu se dodaju razne oznake, zatim se određuje kojoj zbirci knjiga pripada te se locira mjesto na kojem će biti smještena. Svakodnevni dio posla obuhvaća i zaštita svezaka radi produljenja vijeka trajanja, a taj postupak najčešće obuhvaća lijepljenje poderanih stranica i korica knjige te upotrebu raznih sredstava za ojačavanje i obnavljanje stranica i korica knjiga. Iz izvještaja o radu Centra za kulturu za 2018. godinu doznaje se kako Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko, zbog problema s prostorom, u svom fondu ne posjeduje zbirku igračaka iako je prema Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj iz 1999. godine u Članku 22. za narodne knjižnice tipa V. propisano posjedovanje zbirke igračaka i to od najmanje 200 jedinica. Isto tako prema Članku 24. Standarda za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko trebala bi sadržavati barem 20 naslova periodike, a prema posljednjem izvještaju o radu Centra za kulturu Jastrebarsko za 2018. godinu posjedovala je svega 3 naslova periodike, časopise National Geographic, Hrvatske šume i Vatrogasni vjesnik. Tablica 1. prikazuje koliki broj svezaka je Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko posjedovala kroz godine te koliko je

novih svezaka iste godine nabavljeno. Podatci su prikupljeni iz dostupnih godišnjih izvještaja rada Centra za kulturu Jastrebarsko.

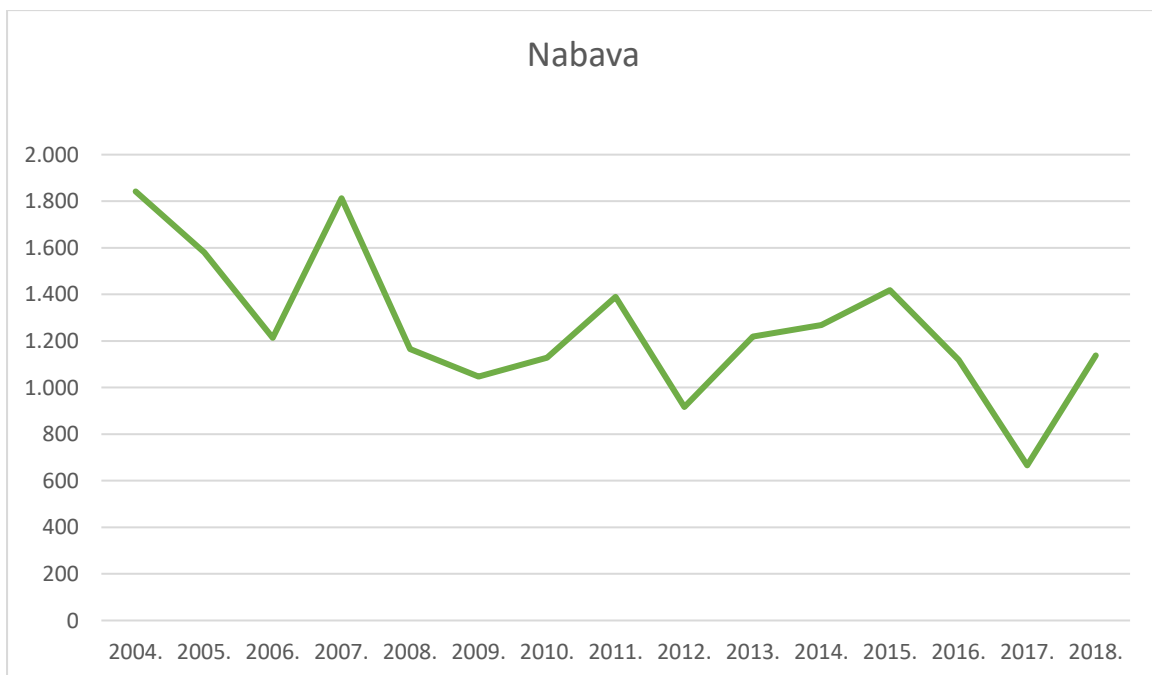
Tablica 1. Broj svezaka Knjižnice i broj novih nabavljenih svezaka tijekom godina

<u>Godina</u>	<u>Broj svezaka</u>	<u>Nabava</u>
2004.	25 535	1 842
2005.	26 928	1 580
2006.	28 086	1 213
2007.	30 638	1 813
2008.	31 803	1 165
2009.	32 158	1 047
2010.	33 289	1 128
2011.	34 679	1390
2012.	36 331	916
2013.	37 488	1 219
2014.	38 756	1 268
2015.	40 174	1 418
2016.	41 293	1 119
2017.	41 959	666
2018.		1 138

Graf 1. Broj svezaka Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko

Graf 2. Broj nabavljenih novih svezaka po godinama

Graf 1. prikazuje broj svezaka koje je Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko posjedovala kroz godine, a taj podatak za 2018. godinu nije dostupan. Iz istog grafa vidljivo je kako broj svezaka, kako je i očekivano, svake godine raste. Graf 2. prikazuje koliko je novih svezaka nabavljeno određene godine. Iako je graf dosta nepravilan ipak možemo uočiti silaznu putanju iz čega možemo zaključiti kako Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko postepeno nabavlja sve manje i manje svezaka. O nabavi svezaka ovisi više faktora, a Knjižnica ih najviše nabavlja putem donacija ili kupnjom na Interliberu (Centar za kulturu Jastrebarsko, 2014). Značajan pad nabavljenih svezaka 2017. godine, kada je nabavljeno tek 666 novih svezaka, razumljiv je iz ranije navedenog problema koji se javio te i iduće godine kada je Knjižnica radila samo s jednom djelatnicom, ali već iduće godine taj se broj se kreće u razini s prijašnjim godinama. Proučavanjem dostupnih izvještaja o radu Centra za kulturu Jastrebarsko uočeno je kako se svake godine nabavlja najviše naslova beletristike, zatim slijede znanstvene literatura i dječja književnost i to ne nužno tim redom, a najmanje se nabavlja priručnika. Oštećeni, dotrajali i zastarjeli naslovi sve do 2013. godine stavljan je u otpisni fond i ti naslovi su i dalje bili na raspolaganju korisnicima na posebnim policama u Knjižnici te su ih mogli slobodno uzeti na trajno korištenje, a dio tog fonda otpremljen je na police kafića TV Bar gdje je također bio na raspolaganju svima (Centar za kulturu Jastrebarsko, 2013.). Od 2013. godine otpis se radi na način da se radi zamjena starih knjiga s novima, a novi barkod zamjenjuje se već postojećim (Centar za kulturu Jastrebarsko, 2014.).

5.5. Korisnici

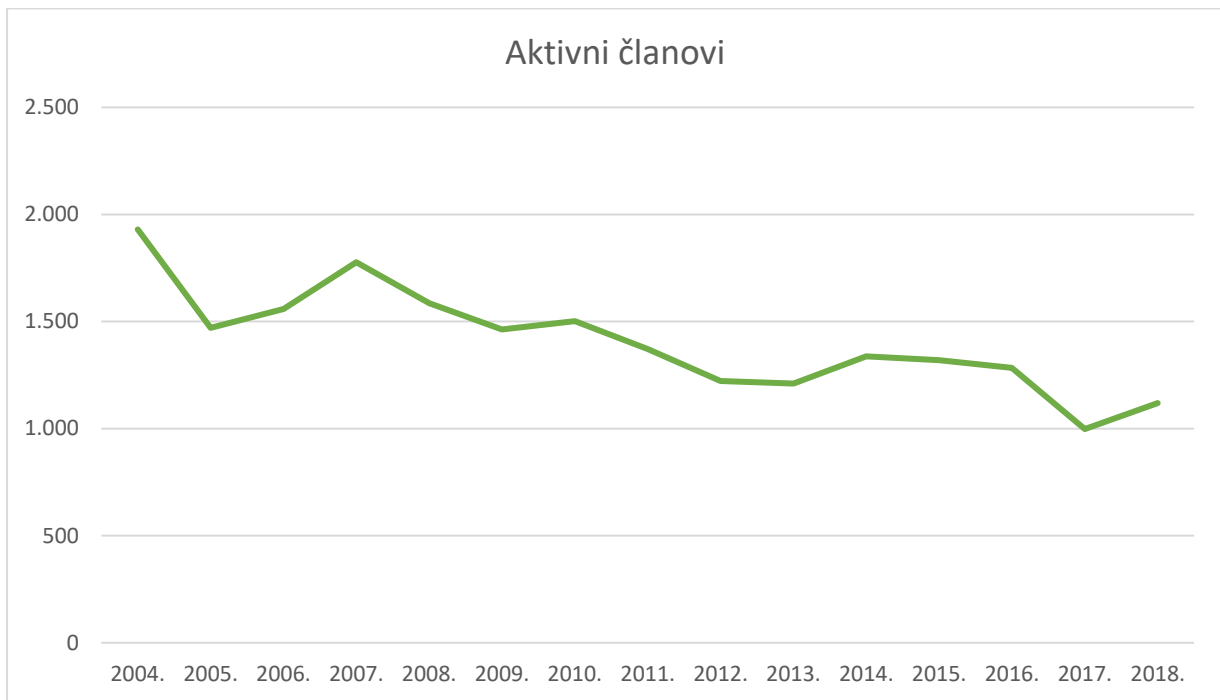
Svaka narodna knjižnica kao cilj ima zadovoljiti potrebe svih vrsta korisnika, nevezano koje su dobi, spola, rase, vjere, nacionalnosti (Koontz, Gubbin, 2011, 40). Ranije je spomenuto kako je Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko ipak više okrenuta odraslim korisnicima jer se smatra kako potrebe školaraca i studenata zadovoljavaju njihove školske ili visokoobrazovne knjižnice. Godišnji izvještaji ipak govore o tome kako najveći broj posjeta Knjižnice ipak otpada upravo na tu skupinu korisnika, odnosno na osnovno i srednjoškolce što upućuje na lošu opskrbu školskih knjižnica u Jastrebarskom (Centar za kulturu Jastrebarsko, 2011). U dostupnim se izvještajima vidljivo je kako iz godine u godinu ipak odrasli korisnici nadvladavaju mlađe korisnike, ali budući da velik dio posjeta i dalje otpada na školarce i mlade ponekad se zbog nabave lektirnih naslova mora smanjiti nabava znanstvene građe što je bio slučaj i 2016. godine (Centar za kulturu Jastrebarsko, 2017). Uz pružanje informacijskih usluga, Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko svake godine

organizira razna događanja unutar i izvan knjižnice, među kojima su i organizirani posjeti učenika nižih razreda osnovnih škola, a u Knjižnici su dostupni i Internet kutak te dječja kompjutorska igraonica (Centar za kulturu Jastrebarsko, 2016). Tablica 2. prikazuje broj aktivnih članova, broj posudbi te broj posjeta Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko po godinama, a podatci su uzeti iz izvještaja o radu Centra za kulturu Jastrebarsko u kojima za godine 2005. i 2007. neki podatci nisu navedeni.

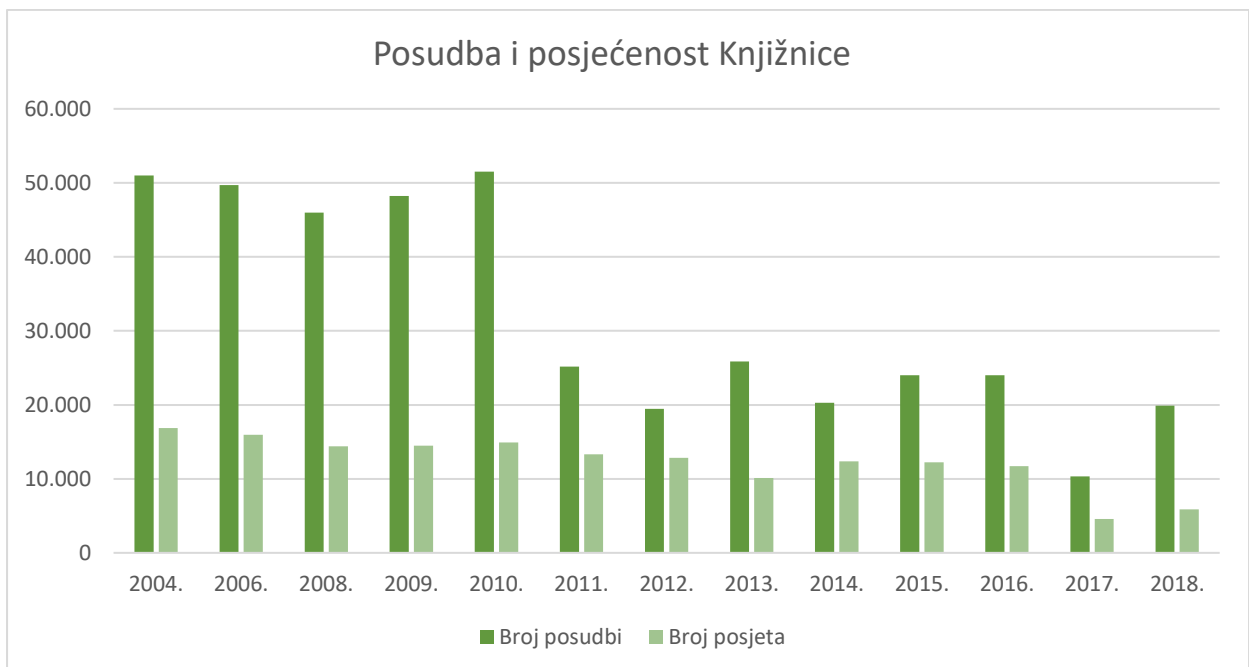
Tablica 2. Aktivnost članova Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko

<u>Godina</u>	<u>Broj aktivnih članova</u>	<u>Broj posudbi</u>	<u>Broj posjeta</u>
2004.	1 930	50 988	16 868
2005.	1 471		
2006.	1 559	49 684	15 961
2007.	1 777		15 517
2008.	1 585	45 960	14 384
2009.	1 463	48 249	14 479
2010.	1 502	51 533	14 928
2011.	1 372	25 166	13 322
2012.	1 223	19 467	12 835
2013.	1 211	25 852	10 111
2014.	1 337	20 264	12 344
2015.	1 320	23 986	12 223
2016.	1 283	23 995	11 699
2017.	998	10 328	4 579
2018.	1 119	19 889	5 885

Graf 3. Broj aktivnih članova Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko

Graf 4. Broj posudbi i posjećenost Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko

Iz grafa 3., koji prikazuje broj aktivnih članova tijekom godina, možemo ponovno uočiti silaznu putanju, a značajan pad 2017. godine ponovno ćemo objasniti činjenicom da te godine Knjižnica nije funkcionirala na pravi način. Smanjenje broja korisnika može se objasniti na više načina, ali najvjerojatnije je da korisnici ili nisu zadovoljni radom i uslugama koje im pruža Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko ili pak da su građani općenito nezainteresirani, a obje ove mogućnosti jednako su zabrinjavajuće. Jednako zabrinjavajuće podatke pronalazimo i u Grafu 4. gdje je prikazan broj posudbi i broj posjeta Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko. Iz grafa je vidljiv nagli pad posudbi Knjižnice 2011. godine i od tada je broj posudbi znatno manji nego prijašnjih godina. Veliki pad posudbi ali i posjeta ponovno je vidljiv 2017. godine kao još jedan pokazatelj u kolikim se problemima Knjižnica našla te godine. 2018. godine vidljivo je kako je broj posudbi ponovno malo porastao što se može pripisati vraćanju Knjižnice na staro radno vrijeme u zadnjoj trećini godine čime je bila dostupna korisnicima značajnije duže vremena. Točan broj posudbi iz određenih odjela dan je jedino u izvještaju o radu za 2013. godinu (Centar za kulturu Jastrebarsko, 2014) gdje se navodi kako je u toj godini najviše svezaka posuđeno iz odjela za odrasle u području beletristike, gdje je posuđeno 15 812 svezaka, zatim slijedi odjel za djecu i mladež gdje je posuđeno ukupno 6 470 svezaka, a najmanje je posuđivano iz odjela za odrasle u području znanosti gdje je posuđeno ukupno 3 570 svezaka. Iz svih priloženih grafova vidljivo je kako se prošle godine Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko ipak počela oporavljati od nevolje koja ju je snašla prethodne godine, no pravo stanje, odnosno koliko se zapravo uspjela oporaviti saznat ćemo tek kada dobijemo izvještaj za 2019. godinu gdje će se pokazati da li je 2017. označila prekretnicu Knjižnice kojom se nepovratno smanjio broj njezinih korisnika i njihove aktivnosti ili je samo predstavljala krizu koja se uspjela uspješno premostiti.

5.6. Financiranje i marketing

Za rad svake narodne knjižnice potrebno je imati dobru financijsku potporu jer je „zadovoljavajuće financiranje potrebno za uspješno djelovanje narodne knjižnice“, te je „bez odgovarajućeg dugoročnog financiranja nemoguće razviti politiku pružanja usluga i učinkovito korištenje raspoloživih resursa“ (Koontz, Gubbin, 2011, p. 35). Prema dostupnim izvještajima o radu Centra za kulturu Jastrebarsko vidljivo je kako Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko sredstva za nabavu svezaka uglavnom dobiva od Grada Jastrebarskog, Zagrebačke županije, Ministarstva kulture te koristi vlastita sredstva, a u nabavci svezaka uvelike pomažu

razne donacije. Prema IFLA-inim smjernicama za narode knjižnice iz 2011. godine. pristup narodnoj knjižnici mora biti dostupan svima, dakle sve usluge narodne knjižnice trebale bi biti besplatne, a naplaćivanjem usluga i članarine kosi se s tom odrednicom. Poznato je kako u praksi narodne knjižnice u Hrvatskoj ipak naplaćuju svoje usluge, osobito članarinu. Budući da je naplaćivanje članarine ponekad jednostavno neizbježno, IFLA-inim smjernicama za narodne knjižnice određeno je ipak i kako u takvim slučajevima, kada se članarina i određene usluge naplaćuju, cijena mora biti prihvatljiva, odnosno ne previsoka te ne smije biti trajni oblik financiranja narodne knjižnice. Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko godišnju članarinu naplaćuje 50 kn, a većina ostalih usluga ipak ostaje besplatna. Za Narodnu knjižnicu i čitaonicu Jastrebarsko nužno je da osigura veća sredstva i ulaganja za svoj razvoj budući da financiranje knjižnice nije potrebno samo za nabavu građe. Ranije u tekstu bilo je govora o problemom oko prostora s kojim se Knjižnica susreće i taj problem ostat će aktualan sve dok se ne izdvoji veći dio sredstava za financiranje Knjižnice, a veća novčana ulaganja mogla bi pridonijeti i većoj promidžbi Knjižnice. Promoviranje same knjižnice i njezinih usluga bitan je aspekt kojim se mogu privući novi korisnici. Danas je bitno da svaka institucija, organizacija i slično budu u korak s vremenom i modernim tehnologijama koje treba iskoristiti između ostalog i za samo njihovo promicanje. Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko nedovoljno se koristi tehnikama i načinima za oglašavanje i obavještanje korisnika i ostalih građana o zbivanjima vezanim uz Knjižnicu. Naime, o zbivanjima u knjižnici može se naći podatci jedino na stranicama Centra za kulturu Jastrebarsko dostupnoj, na <http://www.czk-jastrebarsko.hr/index/index.php/knjiznica>, te u pokojem novinskom članku, najčešće u online verzijama na stranicama jaska.hr i jaskadanas.hr. Svjesni smo uloge koju u današnjem svijetu i svakodnevnom životu imaju društvene mreže koje se već i u IFLA-inim smjernicama za narodne knjižnice iz 2011. navode kao jedna od marketinških strategija. Korištenje društvenih mreža uvelike bi pomoglo Narodnoj knjižnici i čitaonici Jastrebarsko privući nove i zadržati stare korisnike, no ona još ni danas nije zastupljena ni na jednoj većoj društvenoj mreži kao što su Facebook, Instagram, Twitter ili YouTube. Sadržaj Knjižnice se na društvenim mrežama prezentira jedino u sklopu Facebook stranice Centra za kulturu Jastrebarsko, no budući da je Narodna knjižnica i čitaonica samo jedan dio Centra za kulturu Jastrebarsko, na njoj nije dovoljno velik naglasak te se objave vezane uz nju izgube među svim ostalim objavama, a stranica je dostupna na <https://www.facebook.com/Centar-Za-Kulturu-Jastrebarsko-793614347387005/>.

5.7. Problemi

Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko suočena je s dosta problema na kojima se treba poraditi, a neki od njih su već ranije spomenuti. Kao glavni problem Knjižnice tako se javlja premali i neadekvatan prostor u kojem je smještena. Iako se sama zgrada Knjižnice nalazi na vrlo povoljnom i pristupačnom području grada, sama unutrašnjost nije toliko povoljna, moglo bi se čak reći kako je neprihvatljiva. Već smo ranije spomenuli Članak 39. Standarda za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (1999) prema kojem bi minimalna površina Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko trebala iznositi 630 m², a njezina stvarna površina je tek 200 m² što je više od tri put manje od propisanog. S druge pak strane Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko ispunjava uvjet standarda o broju knjiga po stanovniku koji nalaže da knjižnica tipa V. mora sadržavati 2,5 knjige po stanovniku. Dakle, Knjižnica sadrži dovoljnu, odnosno propisanu količinu knjiga u tri puta manjem prostoru od propisanog što rezultira nepravilnim zbrinjavanjem knjiga. Posjetom knjižnice uočene su brojne nepravilnosti u zbrinjavanju knjiga koje su direktan rezultat premalenog prostora. Knjige na policama te u regalima poslagane su jedne na druge što im otežava pristup, ali i utječe na kakvoću istih. Također neke od knjiga svoje su boravište našle na podu, što je neprihvatljivo. Premaleni prostor knjižnice rezultira i velikom skućenošću jer su police smještene vrlo blizu jedna drugoj čime se postiže dojam da je knjižnica još manja no što uistinu jest, a kretanje samom knjižnicom samim je time otežano. Vanjski prostor gdje nema parkirnog mjesta za korisnike također predstavlja problem jer se korisnici koji dolaze osobnim vozilima moraju parkirati ili na udaljenim mjestima ili na kolniku pored Knjižnice čime otežavaju cestovni promet te zauzimaju mjesto pješacima. Problem na kojeg se također potrebno osvrnuti jest zastarjelost web stranice Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko, dostupne na <https://www.knjiznica.hr/knjiznice/?id=19>, koja je izgledom jako neaktualna što je u današnje vrijeme vrlo bitno. Problem sa web stranicom vidljiv je i na stranicama Centra za kulturu Jastrebarsko gdje su navedeni neki netočni podatci (kao što su voditelj knjižnice, broj telefona, radno vrijeme i slično) što ni ne čudi budući da je stranica koja je posvećena knjižnici zadnji put ažurirana u ožujku 2011. godine („Knjižnica“, 2011). Rješavanje navedenih problema, osobito problem s premalim prostorom Knjižnice, ključno je za sam opstanak i dobro poslovanje Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko koja ima velik potencijal koji je nedovoljno iskorišten, ali i nažalost nedovoljno prepoznat.

6. Zaključak

Uzevši u obzir sve ranije navedeno, možemo zaključiti kako se Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko usprkos raznim problemima koji ju zahvaćaju vrlo dobro snalazi. Knjižnica danas ima preko 41 000 svezaka, a svake godine se nabavljaju novi naslovi te broji oko 1 100 aktivnih članova. Knjižnica svake godine nabavlja u prosjeku oko 1 200 svezaka novih naslova koji se tako dalje obrađuju i daju korisnicima na korištenje, a stara i oštećena građa svakodnevno prolazi proces popravka i dodatne zaštite. Knjižnica je posebno ponosna na svoju Zavičajnu zbirku koju prikuplja od 1996. godine koja osim knjiga sadrži časopise, karte, slike, razglednice i ostalu građu vezanu uz Jaskansku povijest.

Knjižnica bi morala poraditi na tome da privuče još korisnika, a pribavljanje sredstava za preseljenje u veći prostor ili širenje postojećeg nužno je za daljnji kvalitetan rad Knjižnice. Pad broja aktivnih korisnika te proporcionalno tome pad broja posudbi i broja posjeta od 2011. godine potrebno je tako dodatno analizirati te otkriti uzrok tome kako bi se spriječio daljnji pad te ispravilo nedostatke koje korisnici očito primjećuju u radu Knjižnice. Bilo kako bilo, rad i zalaganje Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko svakako je potrebno pohvaliti, ali treba i prepoznati kako tu leži velik neostvaren potencijal na kojemu treba poraditi.

7. Literatura

- „Danas“, 2012., Centar za kulturu Jastrebarsko, pristupljeno 9. lipnja 2019. <http://www.czk-jastrebarsko.hr/index/index.php/o-nama/danas>
- „Definitions“, n.d., Library map of the World, pristupljeno 5. lipnja 2019. https://librarymap.ifla.org/images/files/librarymapoftheworld_definitions_en.pdf
- „IFLA“, n.d., Hrvatska enciklopedija, pristupljeno 20. svibnja 2019. <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=26951>
- „ISBD“, n.d., Hrvatska enciklopedija, pristupljeno 5. lipnja 2019. <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=27888>
- „Iz povijesti knjižnice“, n.d., Centar za kulturu – Narodna knjižnica i čitaonica Jastrebarsko, pristupljeno 3. lipnja 2019. <https://www.knjiznica.hr/knjiznice/?id=19>
- „Knjižnica“, 2011., Centar za kulturu Jastrebarsko, pristupljeno 3. lipnja 2019. <http://www.czk-jastrebarsko.hr/index/index.php/knjiznica/233-knjiznica%20%20%20czk2>
- „Knjižnica“, n.d., Hrvatska enciklopedija, pristupljeno 20. svibnja 2019. <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=32130>
- „More about IFLA“, 2019, IFLA, pristupljeno 20. svibnja 2019. <https://www.ifla.org/about/more>
- „O Jastrebarskom“, n.d., Grad Jastrebarsko, pristupljeno 5. lipnja 2019. http://www.jastrebarsko.hr/jastrebarsko/javna_poduzeca_i_ustanove/centar_za_kulturu_jastrebarsko/
- „Povijesni pregled“, 2011., Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb, pristupljeno 6. lipnja 2019. <https://www.nsk.hr/povijesni-pregled/>
- „Povijest“, 2012., Centar za kulturu Jastrebarsko, pristupljeno 3. lipnja 2019. <http://www.czk-jastrebarsko.hr/index/index.php/o-nama/povijest>
- „Radno vrijeme Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko“, 2018., Centar za kulturu Jastrebarsko <http://www.czk-jastrebarsko.hr/index/index.php/knjiznica/1030-knjiz-cijeli-dan-2>

- „Slavne Jaskanke i Jaskanci“, n.d., Grad Jastrebarsko, pristupljeno 5. lipnja 2019.
http://www.jastrebarsko.hr/jastrebarsko/znamenite_licnosti/
- „Standardi za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj“, 1999., Narodne novine, pristupljeno 3. lipnja 2019. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1999_06_58_1071.html
- „The Changing Role of Libraries“, n.d., Encyclopedia Britannica, pristupljeno 6. lipnja 2019.
<https://www.britannica.com/topic/library>
- „Types of Libraries“, n.d., Cornell University Library, pristupljeno 6. lipnja 2019.
<https://guides.library.cornell.edu/c.php?g=30898&p=198569>
- Centar za kulturu Jastrebarsko, (2005. – 2018.), Izvješća o radu, Jastrebarsko, pristupljeno 3. lipnja 2019. <http://www.czj-jastrebarsko.hr/index/index.php/dokumenti>
- Centar za kulturu Jastrebarsko, (2019.), *Izvješće o radu za 2018. godinu*, Jastrebarsko, pristupljeno 3. lipnja 2019. <https://sjednica.e-grad.hr/javno/10450/>
- Centar za kulturu Jastrebarsko, n.d., službena Facebook stranica, pristupljeno 9. lipnja 2019.
<https://www.facebook.com/Centar-Za-Kulturu-Jastrebarsko-793614347387005/>
- Hrvatski zavod za statistiku, (2011). *Popis 2011: jer zemlju čine ljudi*, pristupljeno 3. lipnja 2019. <https://www.dzs.hr/>
- Indir I., (2012). *IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice*, Vjesnik bibliotekara Hrvatske, <https://www.hkdrustvo.hr/vjesnik-bibliotekara-hrvatske/index.php/vbh/article/view/332>
- Katalog Narodne knjižnice i čitaonice Jastrebarsko, pristupljeno 3. lipnja 2019.
<https://jastrebarsko.zaki.com.hr/pages/search.aspx?¤tPage=1&searchById=-1>
- Koontz C., Gubbin B. (2011). *IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice* (2. hrvatsko izd.), Zagreb, Hrvatsko knjižničarsko društvo
- Lešćić J. (2012), *Hrvatske narodne knjižnice u godini 2011.*, pristupljeno 6. lipnja 2019.
<https://hrcak.srce.hr/106583>
- Library map of the World, 2017., pristupljeno 6. lipnja 2019. <https://librarymap.ifla.org/map>
- Sabolović-Krajina D., (2019), Croatian public libraries in time of crisis, *IFLA Journal*, volume 45, pristupljeno 6. lipnja 2019.
<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0340035219830549>
- Stipanov J. (2010). *Knjižnice i društvo: od potrebe do mogućnosti*, Zagreb, Školska knjiga

Stipanov J., (2015). *Povijest knjižnica i knjižničarstva u Hrvatskoj – od početaka do današnjih dana*, Zagreb, Školska knjiga

Špac V. (2004). *Povijest čitaonice u Jastrebarskom*, Vjesnik bibliotekara Hrvatske